

Raimo Pullati ja Risto Pullati raamatu esitlus

„Viinameri. Piirituse vedu Läänemerel kahe sõja vahel“ esitlus Kalana sadama paadikuuris.

Viinakuu viimasel pühapäeval, 31. oktoobril esitles professor, ajaloo- ja filosoofiadoktor Raimo Pullat enda ja politseikolonelleitnant, õigusteaduse doktor Risto Pullati äsjailmunud raamatu „Viinameri. Salapiirituse vedu Läänemerel kahe sõja vahel.“ Kalana sadama paadikuuris. Muusikaliselt kujundas esitlust Erkki-Sven Tüür.

Kohale oli tulnud suur hulk huvilisi, kes ei pidanud paljuks võtta pühapäeval ette pikk teekond Hiiumaa läänepoolseimasse tippu, Kalana külla. Ürituse juhatasid sisse Kalana külavanem Enn Randmaa ja Kõrgessaare vallavanem Jaanus Valk. Raimo Pullat tutvustas raamatu, milles esmakordselt on vaadeldud salapiiritusevedu Läänemere ruumis kui rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse üht avaldusvormi. Raamatus on kasutatud ulatuslikku arhiivimaterjali. Raamatu püüavad anda üldpildi salapiirituseveost Eestis ja Soomes möödunud sajandi kahe- ja kolmekümnendail aastail. Huvitava ja sisuka esitluse lõpus oli kohalviibijatel võimalus soetada endale teos ja paluda raamatu ühe autori, Raimo Pullati, autogrammi.

Marje Randmaa

Läänemere aares asuvate riikide elatustaseme erinevus soodustavad ka nüüdisajal salakaubandust. Organiseeritud kuritegevuse ilmeb tänapäeval eelkõige ümastaikaubanduses. Läänemerest, Teise maailmasõja eelset Viinamerest, on saanud mere narcoticum.

Loodame, et see raamat pakub huvi ajaloolastele, kodu-uurijatele, kriminoloogidele, politsei-, piirivalve- ja tollitöötajatele, aga ka laiade lugejaskonnale, eriti rannarahvale ja saarlastele. Loodetavasti on ta õpetlik ka Eesti riigijuhtidele kujundamiseks arukat, rahva ja riigi huvidest lähtuvat alkoholi- ja maksupoliitikat.

Raimo Pullat
(sünd 1935 Tallinnas),
professor, ajaloo- ja filosoofiadoktor
(Tallinn, Oulu)

Risto Pullat
(sünd 1966 Lõdžis),
politseikolonelleitnant,
õigusteaduse doktor (Riia)

Raamatu tagakaas. Pildil raamatu autorid.

Aasta vanaisa vigrilastel külas

**Üks igapidi võluv taat,
on aasta vanaisa maalt.**

Vigri lasteaia lapsed kutsusid 08.novembril külla Tõnis Ülemaantee, kes sai aasta vanaisa tiitli. Kahe rühma lapsed tervitasid teda laulude, lillede ja omavalmistatud kingitustega. Muheda jutuga vanaisa jutustas põgusalt oma lapsepõlve mängudest, koolis käimisest ja tööst.

Suurt huvi pakkus kõigile kaalikast tehtud lintraktor, mis meenutas tema esimest mänguasja. Vanaisa Tõnisele esitatud küsimused said vahvad vastused. Tundus, et tal jagub aega nii täiskasvanute kui laste jaoks.

Soovime talle edukat aastat!

**Kõik taskud on tal aega täis
Ja taadi kelligi sammu käib.**

Õpetajad Lii ja Ellen

Sel aastal viidi teoks Evelin Ilvese ettepanek ning valiti esmakordselt ka aasta vanaema ja vanaisa, et Vabariigi sünnipäeval 24. veebruaril ka Eestimaa vanavanemaid presidendiballil esindataks. Teisipäeval, 2. novembril tunnustati Vanurite Eneseabi- ja Nõustamisühingu keskuses toimunud üritusel tublisid vanaemasid ja vanaisasid ning esimest korda valiti ka aasta vanavanemad, kelleks said Ilvi Roostar Tartus ning Tõnis Ülemaantee Kõrgessaare vallast. Kõrgessaare vallavalitsuse hoolekandetöötaja – juba 18 aastat – Tõnis Ülemaantee valiti esimeseks aasta vanaisaks.

Hiiumaa parim raamatukogu töötaja 2010 on Leelo Sarapuu

Hiiu Maakonna raamatukogud valisid 2010. aasta parimaks raamatukogu töötajaks Leelo Sarapuu. LEELO – alati rõõmsameelne, hea huumorisoonega. Ta on aus ja otsekohene. Julgeb oma arvamust välja öelda.

Alates 2005. aasta sügisest osaleb ta Kõrgessaare Vallavolikogu kultuuri-, haridus- ja spordikomisjoni töös. Samas on ta tagasihoidlik. Talle ei meeldi esineda, kuigi vajadusel saab sellega suurepäraselt hakkama. Kompetentne – on arvatuga „sina peal“ ja leiab lugejatega kiiresti kontakti. Tegeleb meelsasti enesetäiendamise ja Leelo võistleb Kõrgessaare valla mälumängu võistkonnas ja osaleb Lauka piirkonna külaarendusseltsi tegevuses. Talle omistati raamatukoguhoidja IV kutsevalifikatsioon.

ÕNNITLEME NOVEMBRIKUU
EAKAID SÜNNIPÄEVALAPSI
JA JUUBILARE!

AMALIA LEIGER

LEIDA NIGUL

KSENJA ALTMÄE

VAINO EESTALU

VALVE KIVI

ELVI ULLA

LEMBIT LAUR

ESTER SALUSOO

TIIT LUIK

TÕNIS ÜLEMAANTEE

MARET TAHK

JAAN ARRO

Vaba Aja Keskuse teated

Laupäeval, 27. novembril algusega
10.00 Kõrgessaare Vaba Aja
Keskuses

KADRITURNIIR võrkpallis

Pühapäeval, 28. novembril algusega
19.00 Kõrgessaare aleviku
Jõulukuuse juures

I adventiküünla süütamine

Jõulusõnumi toob vallarahvani Reigi
koguduse õpetaja H.K. Simson.
Laulavad laululapsed Aave Kargu
juhendamisel.

Lauka piirkonna külaarendusseltsi üldkoosolek

28 november 2010 kell 11.00

Lauka piirkonna külaarendusseltsi
tegevuspiirkond : Pihla, Otste,
Isabella, Napi, Heigi, Kurisu,
Metsaküla, Lilbi, Heiste, Hüti, Lauka,
Leigri, Sülluste, Kiivera, Jõeranna,
Reigi, Rootsi, Oigandi, Sigala, Kidaste
ja Mudaste külad.

Päevakorras:

Külaseltsile uue nime kinnitamine
Külaseltsile uue juhatuse kinnitamine
Külaseltsi uue põhikirja kinnitamine
Muud küsimused

Öölaat

Laukal seltsimaja juures

Neljapäeval 16 detsember kell 19.00-22.00

Müügil head, paremat ja huvitavat nii
endale kui kingiks !

Avatud kohvik

Suur Piparkookide näitus- müük

Loterii iga loos võidab (10.-)

Jõuluüllatus !!!

Hoidistekonkurss – osale ise või degusteeril!

Ole kohal, siis saad kõigest osa.

Tule koos pere ja sõpradega, igapähele leidub
midagi!

Korraldaja: Lauka piirkonna

Külaarendusselts; lisainfo telefonil 5333-9472

Volikogu istung

Kõrgessaare valla 2010.aasta lisaeelarve II lugemine.

Lõpetati lisaeelarve II lugemine.

Läänemere kinnistu detailplaneeringu kehtestamine ja Kõrgessaare valla üldplaneeringu muutmine.

Kehtestada Kalana küla Läänemere maaüksuse detailplaneering vastavalt DAGOpen OÜ Projektbüroo tööle nr 10-18. Muuta Kõrgessaare valla üldplaneeringut ja viia üldplaneeringusse sisse muudatus Läänemere maaüksuse maakasutuse juhtfunktsiooni osas vastavalt kehtestatud detailplaneeringule.

Kõrgessaare valla üldplaneeringu teemaplaneeringu „Maakasutusreeglite ja ehitustingimuste määramine“ kehtestamine.

Kehtestada Kõrgessaare valla üldplaneeringu teemaplaneering „Maakasutusreeglite ja ehitustingimuste määramine“ vastavalt AS Pöyry Entec tööle nr 859/08.

Kohanime määramine.

Määrata Hiiu maakonnas, Kõrgessaare vallas, Kalana külas asuvalle Ristna lõunasadama katastriüksusele (katastritunnus 39201:001:0586) rajatava sadama nimeks Ristna lõunasadam.

Kalana sadama akvatooriumi koostööstamine.

Koostööstada Kalana sadama akvatooriumi piirid

Ristna jahisadama ja Ristna lõunasadama ühise akvatooriumi koostööstamine.

Koostööstada Ristna jahisadama ja Ristna lõunasadama ühise akvatooriumi piirid

Kõrgessaare Vallavolikogu õigusaktide muutmine seoses euro kasutusele võtmisega.

Vaata www.korgessaare.ee.

Lasteaed VIGRI põhimäärus.

Kehtestada lasteaija põhimäärus.

Kõrgessaare Vallavolikogu 18.06.2010 määruse nr 12 „Kõrgessaare Vallavolikogu revisjonikomisjoni põhimääruse“ § 2 lõike 2 muutmine.

Muuta revisjonikomisjoni põhimääruse §2 lõiget 2, sõnastades selle järgmiselt „Komisjoni moodustab ning tema esimehe ja liikmed valib vallavolikogu oma liikmete hulgast Kõrgessaare valla põhimääruses sätestatud korras“

Kõrgessaare Vallavolikogu 13.08.2010 määruse nr 16 „Kõrgessaare Vallavolikogu alalise eelarve- ja majanduskomisjoni põhimääruse“ § 1 lõike 3 muutmine.

Muuta alalise eelarve- ja majanduskomisjoni põhimääruse §1 lõiget 3, sõnastades selle järgmiselt: „Komisjoni tegevuse lõpetamine, koosseisu ja põhimääruse muutmine toimub vallavolikogu, komisjoni või komisjoni esimehe kirjalikul ettepanekul“.

Ühiste kavatsuste protokoll.

Toetada Hiiu maakonna Emmaste, Kõrgessaare, Pühalepa ja Käina vallavalitsuste ja Kärda linnavalitsuse ühiste kavatsuste protokollisotsiaalhoolekandeteenuste ühiseks korraldamiseks Hiiumaal.

Kõrgessaare valla arengukava 2007-2017.

Kinnitatakse arengukava muudatused ja tegevuste ajakava

PUHKUSED

Abivallavanem Katrin Sarapuu kuni 30.11

Vallavolikogu õigusaktide eelnõud, vastuvõetud vallavalitsuse korraldused ja määrused ning vallavolikogu otsused ja määrused on avalikustatud valla kodulehel www.korgessaare.ee

Vallavalitsuse istungid

20. OKTOOBER

Kõrgessaare valla 2010.aasta lisaeelarve.

Esitada lisaeelarve ettepanekud arutamiseks volikogu komisjonidele.

21. OKTOOBER

Kinnisasja jagamine.

Nõustuda Kopa külas Põllumetsa kinnistu jagamisega ning määrata katastriüksuste kohtaadressid alljärgnevalt: 6,17 ha Põllumetsa ja 6,74 ha Põllukivi maaüksus.

Riigi omandisse jäetavate katastriüksuste plaanide koostööstamine ja lähiaadresside määramine.

Määrata Kidaste külas riigi omandisse jäetava maatüki AT031009022 pindalaga 7,62 ha, lähiaadressiks Sarviku. Koostööstada plaanimaterjali alusel moodustatava Sarviku katastriüksuse plaan.

Määrata Koidma külas riigi omandisse jäetava maatüki AT031009046 pindalaga 6,13 ha, lähiaadressiks Trapetsi. Koostööstada plaanimaterjali alusel moodustatava Trapetsi katastriüksuse plaan.

Ehitusloa väljastamine.

Väljastada Kõrgessaare Vallavalitsusele ehitusload Lauka küla territooriumil paikneva ühisvee- ja kanalisatsioonisüsteemi osa rekonstrueerimiseks, laiendamiseks ja rajamiseks vastavalt AS Schöttli Keskkonnatehnika poolt koostatud ehitusprojektile.

28. OKTOOBER

Laste arv rühmades.

Suurendada laste arvu liitrühmas kahe lapse võrra ning vanemas lasteaiarühmas nelja lapse võrra.

Tunnistada kehtetuks Kõrgessaare Vallavalitsuse 04.veebruar 2010 korraldus nr 44. Korraldus jõustub teatavastegemisest.

Inventuurikomisjoni moodustamine.

Moodustada varude ja varade aastainventuuri läbiviimiseks komisjon koosseisus:

Esimees – Reet Põldveer

Liikmed – Jüri Pihel ja Larissa Babõnina

Kirjaliku nõusoleku väljastamine.

Väljastada kirjalik nõusolek tehnikate katusealuse püstitamiseks Jõeranna küla Ojakalda maaüksusele.

Väljastada kirjalik nõusolek garaaz-kuuri püstitamiseks Luidja küla Kasesalu maaüksusele.

Lasteaed VIGRI hoolekogu moodustamine ja töökord. Vallavalitsuse määrusega nr 6 28. oktoober 2010 kehtestati lasteaija hoolekogu moodustamine ja töökord.

4. NOVEMBER

Kinnisasja jagamine.

Nõustuda Paope külas Uue-Tõnise kinnistu jagamisega alljärgnevalt: 2,93 ha Uue-Tõnise ja 1328 m² Tõnise tee maaüksus.

Nõustuda Kodeste külas Risti kinnistu jagamisega alljärgnevalt:

6625 m² Maria, 6306 m² Virve, 5403 m² Pille, 6314 m² Mirjami, 7832 m² Mari, 4477 m² Triinu, 5574 m² Tuuli, 4820 m² Marta, 5706 m² Anni, 6306 m² Aino ja 3784 m² Risti tee maaüksus.

„Maareformiseaduse“, § 22 lõikes 1.2 sätestatud maa erastamine.

Nõustuda Kalana külas Kapteni kinnistuga liidetava katastriüksuse Sääre, pindalaga 355 m², erastamisega T. K. Invest OÜ-le. Määrata erastatava Sääre katastriüksuse sihtotstarbeks elamumaa (001;E) 100%.

Kinnitada erastatava maa maksustamishinna määramise akt.

Maatükk asub ranna ja kalda piiranguvööndis ning ranna ja kalda ehituskeeluvööndis.

Maatükk läbib avaliku kasutusega Kalana-Metsavahi kohalik tee nr 3920045, mille avaliku kasutuse tagamiseks on vajalik sõlmida vallavalitsusega eratee avaliku kasutuse leping. Korraldus jõustub teatavastegemisest.

Kirjaliku nõusoleku andmine puurkaevu rajamiseks. Anda kirjalik nõusolek puurkaevu rajamiseks Paope küla Lasketiiru maaüksusele.

17. NOVEMBER

Projekteerimistingimuste väljastamine

Väljastada projekteerimistingimused Riigimetsa Majandamise Keskusele Rebastemäe ja Neljateeristi õpperadade rajamiseks Mägipe ja Kõpu küla Putkaste metskond 3 maaüksusel.

Detailplaneeringute teated

28.oktoober 2010 korraldusega nr 264 võttis Kõrgessaare Vallavalitsus edasiseks menetluseks vastu **Kalana küla Poimi maaüksuse** detailplaneeringu DAGOpen OÜ Projektbüroo töö nr 10-66. Koostatud detailplaneering näeb ette olemasoleva 10915 m² suuruse elamumaa maaüksuse jagamise kolmeks eraldiseisvaks maaüksuseks - kaks elamumaa krunti ja üks maatulundusmaa maaüksus - ning kruntidele ehitusõiguse määramise elamu, abihoonete ja vaatetorni projekteerimiseks. Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub perioodil 29.november - 12.detsember 2010 Kõrgessaare vallamajas (Kõpu tee 8 Kõrgessaare) ja valla kodulehel www.korgessaare.ee.

28.oktoober 2010 korraldusega nr 265 algatas Kõrgessaare Vallavalitsus **Kalana küla Nurmenuku, Vesinurme ja Sinilille maaüksuste** detailplaneeringu. Detailplaneeringu koostamise eesmärkideks on planeeritavate maaüksuste vaheliste piiride muutmine, maaüksuste jaotamine ning ehitusõiguse määramine uute elamute ja abihoonete püstitamiseks. Kuna maaüksused paiknevad olemasoleva hoonestusega piirkonnas, maaüksustele on hea juurdepääs, ehitustegevuseks on sobilikku lagedat ala ja kavandatav tegevus ei ole vastuolus valla üldplaneeringuga, otsustati sama korraldusega mitte algatada planeeringu keskkonnamõju strateegilist hindamist. 12.november 2010 otsusega nr 44 kehtestas Kõrgessaare Vallavolikogu **Kalana küla Läänemere maaüksuse** detailplaneeringu vastavalt DAGOpen OÜ Projektbüroo tööle nr 10-18. Koostatud detailplaneering näeb ette kinnistule ehitusõiguse määramise elamu ning abihoonete püstitamiseks ning maakasutuse sihtotstarve muutmise riigikaitsemaast elamumaaks. Detailplaneeringu avaliku väljapaneku perioodil ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud. Vastu võetud korraldustega on võimalik tutvuda tööpäevadel Kõrgessaare vallamajas (Kõpu tee 8 Kõrgessaare Hiiumaa) ja Kõrgessaare valla avalike dokumentide registris internetis www.korgessaare.ee

Kõrgessaare Vallavolikogu kehtestas 12.november 2010 istungil määrusega nr 19 Kõrgessaare valla üldplaneeringu teemaplaneeringu „Maakasutusreeglite ja ehitustingimuste määramine“. Teemaplaneering täpsustab ja täiendab 2003 aastal kehtestatud Kõrgessaare valla üldplaneeringut eelkõige planeerimise, ehitamise ja maakasutusega seotud punktides. Teemaplaneeringuga on võimalik tutvuda Kõrgessaare valla kodulehel (www.korgessaare.ee) ja lahtiolekuaegadel Kõrgessaare vallamajas (Kõpu tee 8 Kõrgessaare).

Teabepäevad Haapsalus ja Pärnus

Klubi Vikerkaar liikmed soovisid omandada uusi oskusi ja teadmisi suhtlemisel teiste Eesti puuetega inimeste organisatsioonidega, vahetada omavahelist infot tegevuste kohta. Selleks avanes meil võimalus Kohaliku Omaalgatuse Programmi toetusel viia läbi 11.-12. novembril teabepäevad Haapsalus ja Pärnu Rehabilitatsioonikeskustes. Teabepäevade näol oli meil võimalik tutvustada Vikerkaare liikmete tegevust ja meie poolt valmistatud esemeid (salle, kaarte, ehteid), anda ülevaade esemete valmistamiseks kasutatud tehnikatest ja lihtsamatest käsitöövõtetest.

Haapsalusse jõudes tuli meile vastu Tiit, kes juhatas meid kohale ilusasse väikesesse majja. Tutvustasime endid ja tutvusime ka sealviibijatega. Koheselt tekkis meil hea läbisaamine. Õpetasime ja tegime ühiselt jõulukaarte. Kasutasime augustajaga paberist väljapressitud lumehelbeid, sädelust jm. kaartide kaunistusmaterjale. Kõik olid nii tööhoos, et ei saanud arugi, kuidas aeg lendas ja juba oligi aeg edasi Pärnusse sõita. See oli Pärnu Rehabilitatsioonikeskuse suur kahekordne maja. Meie läksime teisele korrusele, Päevakeskus Helin ruumidesse, kus käivad koos vaimupuude ja psüühikahäirega inimesed. Ka seal oli meil omavaheline tutvumine ja ühine kaartide tegemine, mis meie uutele tuttavatele väga meeldis. Kõige huvipakkumaks oli lumehelveste tegemiseks kasutatav auguraud. Hiljem tutvustas tegevusjuhendaja meid maja ruumidega ja rääkis seal läbiviidavatest tegevustest. Öhtul käisime vaatamas teatritendust. Järgmisel päeval tutvustas meile Pärnu linna vaatamisväärsusi Margus, kes oli eelnevalt teinud kodutööd ja nende kohtade tutvustamiseks otsinud teavet interneti teel. Projekti läbiviimiseks ja õnnestumiseks andsid omapoolse panuse kõik Vikerkaare liikmed: kes otsis majutuskoha, kes valmistasid ette teabepäevad, kes korraldas transpordi, kes valmistasid meeneid jne. Kojusõidul, praami peal, rääkisime oma muljetest. Teabepäevade läbiviimisega saime juurde uusi kogemusi, oskusi, teadmisi, tugeva positiivse laengu ja mõtte, et selliseid päevi on vaja ka edaspidigi korraldada.

MTÜ Vikerkaare juhataja
Liisi Ülemaantee

Haigushüvitist maksavad tööandja ja haigekassa

Gripihooaeg on alanud ning igaühele meist võib ootamatult kallale kippuda mõni viirus või külmetushaigus. Enesetunde halvenedes on alati soovitatav pöörduda perearsti poole, kes vajadusel väljastab haiguslehe. Ühes aastas väljastavad Eesti arstid ligi 300 000 haiguslehte. Haigekassa statistika näitab, et enim haiguslehti väljastatakse just seoses külmetushaigustega oktoobris-novembris ja märtsis-aprillis. Haiguslehe saab arst kirjutada inimesele, kes käib tööl ja on tööandja poolt ravikindlustatud. Hüvitise eesmärk on kompenseerida töötajale haigestumise ajal saamata jäänud töötasu teatud ulatuses. Alates 2009. aastast maksavad haigushüvitist nii tööandja kui haigekassa. Haigushüvitiste puhul on oluline teada, et kolme esimese haiguspäeva eest hüvitist ei maksta. Alates 4. päevast maksab hüvitist tööandja 70% töötaja viimase kuue kuu keskmisest töötasust. Haigekassa hakkab hüvitist maksma alates 9. päevast. Haigekassa makstava haigushüvitise määr on samuti 70%, kuid hüvitise arvutamise aluseks on inimese töövabastuse alguspäevale eelnenud kalendriaasta sotsiaalmaksuga maksustatud tulu.

Raseda haigestumise korral ning tööõnnetuste ja kutsehaigestumiste tõttu väljastatud haiguslehtede puhul tööandja hüvitist maksma ei pea. Sellistel juhtudel maksab haigushüvitist haigekassa alates 2. päevast – raseda haigestumise korral 70% määras ja tööõnnetuste ning kutsehaiguste tõttu 100% määras.

Hooldushüvitised

Hooldushüvitist maksab haigekassa:

alla 12-aastase lapse põetamise korral kuni 14 kalendripäeva;
teiste perekonnaliikmete kodus põetamise korral kuni 7 kalendripäeva;
alla 3-aastase lapse või alla 16-aastase puudega lapse hooldamise korral, kui lapse hooldaja ise on haige või talle osutatakse sünnitusabi kuni 10 päeva.
Haigekassa statistika näitab, et aastas väljastavad Eesti arstid üle 100 000 hoolduslehe. Keskmiselt põetab lapsevanem last 9 päeva. Kui varem jäid haigete lastega koju valdavalt emad, siis nüüd on hakanud tõusma hoolduslehe võtnud isade arv. Hüvitist maksab haigekassa hoolduslehe alusel esimesest päevast 80% määras. Hüvitist arvutatakse sarnaselt haigushüvitisega eelmise aasta keskmiselt sotsiaalmaksuga maksustatud tulu.

Hoolduslehe võib arst vajadusel väljastada ka pikemaks ajaks kui hüvitise maksmise periood. Piirang on ainult hüvitise maksmise perioodil, mitte hoolduslehe kestusel.

Haigus-või hooldus leht tuleb tööle naastes esitada oma tööandjale, kes selle omakorda peab haigekassale edastama 7 päeva jooksul. Haigekassalt saab haigushüvitise kätte hiljemalt 30 päeva jooksul alates lehe jõudmisest haigekassasse. Tööandja peab omapoolse hüvitise välja maksma palgapäeval või vähemalt 30 päeva jooksul alates lehe saamisest.

Eesti Haigekassa Pärnu osakond

LÄÄNE-EESTI PÄÄSTEKESKUSE TULEOHUTUSALANE TEABEPÄEV!

Hiiu maakonna külavanematele ja korteriühistute esimeestele.

25. november kl 18.00

Hiiumaa Päästeosakonnas,
Kõrgessaare mnt. 47

Lektorid:

Lääne-Eesti Päästekeskuse järelevalveteenistuse juht - **Indrek Laanepõld**:
Uuenenud tuleohutusala seadusandlus; Olulisemad muudatused; Probleemid- lahendused;
Lääne-Eesti Päästekeskuse ennetustöö büroo vanemspetsialist - **Kaljo Pihlamets**:
Tuleohutusala neljakuuline Hiiu maakonnas; Tuleohutusala ennetusprojektid
Registreerida : telefonidel 46 220 86, mobiil 53400518; e-mail: kaljo.pihlamets@rescue.ee

Vaheta suitsuanduril patarei

Tulekahju korral rakendub õigeaegselt tööle ainult täis patareiga ja õigesse kohta paigaldatud suitsuandur.

Suitsuanduri hooldus

- Suitsuandur annab patarei tühjenemisest teada vaigse hoiatusheliga, mis kostub umbes iga minuti järel.
- Suitsuandurilt tuleb mõned korrad aastas tolmu võtta. Seda võib teha näiteks tolmuimeja toruga või tolmuharjaga.
- Veendumaks, et suitsuandur on töökorras, testi suitsuandurit testnuppu vajutades.

Suitsuanduri õige paigaldus

- Kui majapidamises on üks suitsuandur, tuleb see paigaldada magamistubade lähedale koridoril.
- Lisakaitseks soovitame paigaldada suitsuandur kõikidesse magamistubadesse ja seejärel eluruumidesse.
- Kööki ja vannituba pole soovitatav suitsuandurit paigaldada, söögiaurud ja veeaur põhjustavad rohkesti valehäireid.
- Avatud köögi puhul tuleb suitsuandur paigaldada toapoolsesse ossa, kus see ei reageeri söögiaurudele.
- Suitsuandur tuleb kruvidega lakke kinnitada, võimalikult toa keskele ning vähemalt pool meetrit eemale seintest, lampidest ja ventilatsioonivadest.

Päästeamet kutsub osalema projektikonkursil

Päästeamet kutsub kodanikeühendusi osalema projektikonkursil, millega antakse raha õnnestuste ennetamiseks.

Projektide teemad on tulekahjude ennetamine, veeõnnetuste ärahoidmine ning tuletõrjespordi populariseerimine. Samuti oodatakse projekte tuletõrjeajaloo tutvustamiseks noortele ning hädaabinumbri 112 meeldetuletamiseks vanuritele.

Projektikonkursiga toetab Päästeamet häid ideid ja tegevusi kokku 300 000 krooniga. Ühe projekti toetus ülempiiri on 80 000 EEK/5112,93 EUR. Projekti oma- ja/või kaasfinantseerimine peab moodustama vähemalt 10 % projekti kogumaksumusest.

Taotluste esitamise tähtaeg on 1. detsember 2010. Projektid võivad kesta kuni 12 kuud. Projektikonkursi täpsem juhend ja dokumendid

www.rescue.ee

Käsitöönäitus Valitsejamajas

Lauka Päevakeskuse ruumides

22.– 30. november tööpäeviti kell 11.00 – 17.00

MTÜ Vikerkaar poolt korraldatud õppepäevade raames valminud käsitööesemed – fimo, vildi ja siiditehnikas. Klubi Linnusilm naiste poolt Lugemisaasta 2010 embleemiga kotid.
MTÜ Vikerkaar projekti Elukestev õpe õppepäevi finantseeris Kohaliku Omaalgatuse Programm

Juubeliaastast Ristna looduskeskuses

Kaugel pole enam aeg, mil üks aasta taas enda järel ukse sulle ja teeb ruumi uuele tulijale. Enne algavaid jõuluaskeldusi on just sobiv moment teha tagasivaade sellele aastale.

Mitmeski mõttes on see olnud teistsugune eelnevatest. Kõik on pidevas muutumises ja nii on meigi elu siin üsna vaheldusrikas. Nagu näiteks meie igapäevatoõ loodusariduse toetamise vallas. Rahanappus ei lase enam koolidel meid nii külastada, nagu varem ja nii on tulnud juba päris tihti oma programmidega koolidele-lasteaedadele lähemale liikuda või lausa kohapeale minna. Õnneks RMK on võimaldanud ka väljasõiduprogrammide korraldamise, nii ei jää meie poolt pakutav päris saamata. Mõnes mõttes kurvaks teeb see ikka, sest looduskeskus ise pakub juba ümbritseva võrratu loodusega hoopis enam võimalusi.

Teisest küljest on aasta olnud igati pidulik ja sünnipäevahõnguline. On looduskaitse juubeliaasta ja ka meie oma kodune looduskeskuse maja on saanud sama vanaks- auväärseid 100 aastat.

Looduskaitse juubelipidustused kulmineerusid 14. augustil Vilsandi rahvuspargis ja samal päeval pakuti kõigis looduskeskustes üle eesti sünnipäevatoriti. Ka meil Ristnas käis sel päeval üle 100 sünnipäevalise torti maitsmas. Ristna looduskeskuse eraldi sünnipäevapidu pidanud polegi. Omal moel on kõik meie üritustel osalejad ja niisama sisseastujad ka meie sünnipäevakülastajateks. Eks vist ka seetõttu, et täpset kuupäeva me ei teagi, millal maja algselt valmis sai ja tegemisi on olnud selletagi küllaga.

Veebruaris trallitasime Lauka kooli lastega vastlapäeval Metsaperes, mai lõpus viisime oma külalised koidikutunnil hoopis Kärda ümbrusse vanu aegu otsima.

Juunikuine „Nõiakõök“ tõi külalisi kokku lähedalt ja päris kaugelt ning osutus nii põnevaks, et lausa mitu korda lisa nõuti. Nii tulevadki nõiad ka järgmisel suvel üheks põnevaks Ristna õuele nõiakunsti saladusi ja looduse tarkusi jagama.

Sügisiki nüüd juba sügavasse südamesse jõudnud. Oktoobri esimesel laupäeval pidasime looduskeskuses lehepillerkaari. Sügiseteemalise perepäevale olid oodatud igas vanuses osalised. Ilus ilm soosis meid taas. Nii olid rahul sügismatkalised ja lapsed, kes said õues mängida-mõllata, kui ka tubased tegutsejad, kes sel ajal rahulikult meisterdada said. Õues katsetasid lapsed lehekasukat ja üritasid ämblikuvõrgust märkamatu läbi lipsata. Sai ka proovida arvata, mis lehehunnikus on peidus ja katsetada meeskonnatööd.

Tubase poole peal punuti lehekübaraid ja värvilisi leherosette ning valmisid kaunid leheroosidest kimbud. Üuemängudest väsinud väiksemad meisterdajad said kätt proovida lehepildi valmistamises.

Päris aasta lõppu oleme jätanud veel ühe toreda päeva varuks, et enne päris jõuluaega veel veidi külalisi nautida saaks.

18. detsembril tutvustame Ristna looduskeskuses killukest vanadest kommetest seoses aastavahetuse ja selleks valmistumisega. Kindlasti käime kuuske otsimas ja usutavasti on sel ajal looduskeskuse taga metsas ka juba päkapihud toimetamas. Üheskoos ehime looduskeskuse kuuse, milleks valmistame ehtedki vanamoodi-õlest, paberist ja piparkookidest. Näpunäiteid saavad needki, kes ilusat-elusat puud pühadeks tuppa tuua ei raatsi, aga peomeeleolu tuppa ikka tahaks.

Nii saabki aasaring jälle täis ja järgmisel aastal loodame jälle rohkesti sõpru ja huvilisi meie maja ust üles leidmas näha. Ka järgmine aasta on eriline- rahvusvaheline metsa-aasta ja seetõttu meile, metsahoidjatele, eriti tähtis.

Liis Soonik

Algasid ehitustööd Kõrgessaare sadamas

20. oktoobril algasid ehitustööd Kõrgessaare sadama kalakaide renoveerimiseks ning Kõrgessaare külmuhoone ehitus vanasse tsehhihoonesse. Mõlemad projektit said kevadel positiivse otsuse MTÜ Hiiukala koordineeritud Euroopa Kalandusfondi Kalanduspiirkondade säästva arengu meetmest 4.1 ning septembri esimestel päevadel tuli ära ka positiivne otsus PRIAst.

Toetus sadamakai renoveerimiseks MTÜ Kõrgessaare Sadamale oli 2 778 784 krooni ning MTÜ Kõrgessaare Külmuhoone toetus suurusega 1 430 893 krooni. Kogumaksumus on mõlemal projektil 20% võrra toetusest suurem. Esimese projektiga renoveeritakse merepoolsemad kaid 1 kuni 6. Teise projektiga ehitatakse vana tsehhihoone nurka 118 ruutmeetritele kaasaegsed külmutus- ja jahutusruumid, kus hakkab toimuma kala vastuvõtt, saab kaste pesta, jääd võtta, kala jahutada ning külmutada.

Mullu koostatud Hiiuamaa kalanduspiirkonna arengustrateegia 2009-2013 järgi peaks Hiiuamaal kujunema välja tugisadamate võrgustik, kuhu sai välja valitud seitse sadamat. Kõrgessaare vallast on võrgustikus just nimelt Kõrgessaare sadam kui piirkonna kõige olulisem kalasadam, mis asub logistiliselt heas kohas ning mille lossimiskogused on viimaste aastate Hiiuamaa suurimad. Külmuhoone valmimisega võiks sadamast kujuneda omamoodi keskus ka teistele kalasadamatele, kuna toimivad külmutus- ja jahutusruumid teistes sadamates puuduvad.

Tuuli Tambla

3. novembril külastasid Kõrgessaare raamatukogu neli kirjanikku:

Olev Remsu, Urmas Vaiksoo, Kaupo Meiel ja Jaak Urmet. Esinejaid ootas paarkümmend kuulajat-kooliõpilasi ja ka eakamaid inimesi. Külalised esitasid oma jutte, luuletusi ja vastasid küsimustele. Oli võimalus osta raamatuid ja saada autogrammi. Raamatukogu juhataja tänas kirjanikke, osalejad jäid koosviibimisega rahule. Oli mõnus õhtupoolik raamatute, raamatute kirjutajate ja lugejatega.

Ludmilla Träder

Urmas Vaiksoo andis nõusoleku avaldada oma luuletus meie valla lehes. Arvan, et enne euro tulekut on see just asjakohane avaldada.

Onu Heino ootas eurot

*Onu Heino ootas eurot Eestimaale üle mere.
Kõpu tuletorni tippu pani suure kirja: TERE!*

*Euro saabus purjekaga, trotsis tuult ja tormi,
Juba kaugelt merelt märkas Kõpu tuletorni.*

*Purjelaeval tünnid täis kõik hõbedat ja kulda.
Ega tühja käega küll siis külla ju ei tulda!*

*Läänemere lained kandsid purjelaeva randa.
Onu Heino aitas tünnid laevalt maale kanda.*

*Õhtul Heino oma kodus – hoiukarbis euromünt-,
Rüüpab teed ja maitseb torti, tassis lõhnab
piparmünt.*

Jaanika ja Anne-Mai Valk „Laulukarusellil“

Pühapäeval, 14. novembril, toimus Pärnu kontserdimajas ETV „Laulukaruselli“ kontsert, kus seekord esindasid Hiiuamaad meie valla laululapsed Jaanika ja Anne-Mai Valk. 3–7-aastaste vanuserühmas võistles Jaanika Valk (juhendajaks Jaanika Kuusk) ja 11–13-a vanuserühmas Anne-Mai Valk (juh Helgi Kaibald). Jaanika ja Anne-Mai esinemine oli tore ja siiras, paraku aga vanusegrupi võitjateks veel seekord ei tulnud, ehk järgmistel aastatel õnnestub seegi. Täname laululapsi, nende vanemaid ning lauluõpetajaid toredate elamuste eest.

Mardirõõm

Oli masendavalt martidevaene mardilauapäevaõhtu! Pealegi veel vihmane, tuuline ja pime. Õnneks kaks väikest toredat mardisanti siiski käisid meelt lahutamata, aga edasi – ei kedagi!

Siis, kui enam oodatagi ei osanud, kostis trepikojast valjuhäälselt laulu ja koputamist. Niipea kui ukse avasin, sai korter mardisante täis! Oh üllatust – need olid täiskasvanud mardid. Alustati hoogsa laulu ja tantsuga, vahepeal mardisa tutvustas perekonda ning tants ja laul jätkusid. Igatahes tõeliselt toredad mardid – vahvad küstüümid ja hästi läbimõeldud eeskava. Masendavalt pime novembriohtu muutus silmapilk rõõmsamaks!

Sellest ka mõte, et koos lastega võiks rohkem täiskasvanuid tahta tähistada rahvakalendri tähtpäevi ning meeldivalt üllatada oma häid sõpru-tuttavaid.

Leelo Sarapuu

LAUKA PÄEVAKESKUSE TEATED

30.novembril kell 13.00 eakate koosviibimine Laukal seltsimajas:

- õnnitleme novembrikuu sünnipäevalapsi
- külalistena: Tarmo Mänd vestlusteemaks “Hiidlane on ka parvlaeval inimene”

Küla Karla ettepanekud
Transport: 12.30 Pihla, Rootsi; 12.45 Viskoosa

7.detsembril JUUKSUR alates kell 8.00. eelnev registr. Sirje Vaku telef. 4631297; 56662317

Meeldetuletus eakatele, kes 10. – 11.detsembril osalevad teabeteatriteisist Pärnusse!

Väljasõit: 10.detsembril 7.05 Rootsi, Pihla, 7.15 Lauka, 7.20 Viskoosa bussipeatus

15.detsembril kell 13.00 eakate koosviibimine Lauka seltsimajas: **jõulude tähistamine.** Transport: 12.30 Pihla, Rootsi; 12.45 Viskoosa

**MANALATEELE LÄINUD
OLGA PARTSIOJA
URMAS KAIVAPALU**